

בתי המשפט

088091/00 א		בית משפט השלום תל אביב-יפו	
05/09/2004	תאריך:	כב' השופטת שושנה אלמגור	בפני:

בענין:

פ.ענבל שיווק ומסחר בע"מ

תובעת

ע"י ב"כ עו"ד ע"ד כהן עופר

נגד

סהר חברה לבטוח בע"מ

נתבעת

ע"י ב"כ עו"ד עו"ד תגר מרדכי

פסק דין

זוהי תביעה לתשלום תגמולי ביטוח בגין שריפה שפרצה בבית העסק של התובעת, אשר כלתה את תכולתו.

העובדות והמחלוקת:

1. התובעת נוסדה בחודש פברואר 1999 והפעילה בית כלבו ברחוב המלאכה 3, באזור התעשייה קרית מלאכי (להלן: "בית העסק").

2. התובעת רכשה מהנתבעת, סהר חברה לביטוח בע"מ (להלן: "הנתבעת"), פוליסת ביטוח לביטוח בית העסק, שתוקפה החל מיום 13.7.99 ועד ליום 30.6.00.

3. בלילה שבין יום שבת ליום ראשון, בתאריך 23.1.00 בשעה 2.00 לפנות בוקר ארעה בבית העסק שריפה רחבת מימדים, אשר כלתה את תכולתו וגרמה אף נזק למבנה.

4. התובעת תובעת את הנזקים שנגרמו למבנה ואת שווי התכולה שלטענתה נמצאה בו. הנתבעת טוענת כי בית העסק הוצת על ידי מי מטעם הנתבעת. כן נטען למרמה בתביעה לתגמולי הביטוח, אשר משמיטה את זכותה של התובעת לפיצוי כלשהו גם בגין נזקים מוכחים, אם אכן הוכחו.

דין:

הנתבעת אינה חולקת על כך שעליה הנטל להוכיח כי הסיבה לפרוץ השריפה הינה הצתה בזדון, שנגרמה על ידי המבוטח או מי מטעמו. לפיכך מיותר הדיון בשאלת נטלי הראיה וכל שנותר לברר הוא האם האש נגרמה בהצתה, והאם למבוטח היה מניע והזדמנות (ראה ע"א 391/89 ויסנר נ' אריה חברה לביטוח בע"מ מ"ז (1), 837).

א. הסיבה לפרוץ הדליקה:

הוצגו בפני חוות דעת מומחי דליקות מטעם התובעת, מטעם הנתבעת ומטעם שירותי כיבוי אש.

בסיכומיה התובעת אינה מסתמכת על חוות הדעת של המומחה מטעמה, פסח שם טוב (להלן: "מומחה התובעת"), ואין זה מפתיע. שכן אין בחוות דעת זו כדי להצביע על הסיבות לפרוץ השריפה. בחוות דעת מומחה התובעת נאמר כי "הגורם לפרוץ הדליקה היה כשל חשמלי ו/או השארת מכשיר מפיץ חום כלשהו כתוצאה משכחה (חוסר זהירות)". מומחה זה כותב בסיכום חוות הדעת כי לא מצא סימני הצתה.

כבר מקריאת מסקנת מומחה התובעת מתעוררת השאלה האם - לדעתו - הדליקה פרצה מכשל חשמלי או מהשארית מפיץ חום דלוק. הניסוח "ו/או" מותיר את הקורא בפני השאלה הבלתי פתורה, גם לגרסת מומחה התובעת, מה גרם לשריפה.

יתר על כן, שאלת הכשל החשמלי, הנטענת בחוות הדעת, התבררה, על פניה, כסברה בלתי בדוקה. מומחה הדליקות מטעם התובעת לא התייעץ במהנדס חשמל ובמקרה שמדובר בשריפה הנגרמת כתוצאה מכשל חשמלי, יש צורך בהעסקת מומחה חשמל. חקירתו של מומחה התובעת היתה מביכה, לכל אורכה, אולם בכל הקשור בהעסקת מהנדס חשמל המומחה העיד דבר והיפוכו; בתחילה טען שהעסיק מומחה חשמל (עמ' 14 לפרוטוקול מיום 10.7.03, שורות 4-6) ובהמשך חזר בו (עמ' 4 לעיל, שורות 8-10).

אין בדעתי להרבות מילים אשר לחוות דעת המומחה מטעם התובעת, אך אסכם ואומר שמחקירתו הנגדית הסתבר כי, בעצם, אין הוא יודע מהי סיבת השריפה:

" ש:שאלת את המבוטח אם הוא השתמש במכשיר כזה.

ת: שאלתי והוא לא ידע אם הוא השאיר או לא השאיר. ערכתי תרשומת לצורך כתיבת הדו"ח. אני לא זוכר אם את זה רשמתי. לא כל שאלה שאני שואל אני רושם אותה אני לוקח את זה למסקנת שלי.

ש: האם הפתיע אותך שבעדותך במשטרה גם הם חשבו ושאלו את פינטו. פינטו ענה שהוא בטוח שהכל היה בסדר גמור ולא שכח שום דבר פועל ודולק. יש סיבה לחשוב שהוא אמר לך הפוך.

ת: לא מדובר פה אם הוא אמר לי הפוך או לא. אני מניח הנחות אפשרויות הגיוניות. זה אחד הגורמים האפשריים. היה שם ערבי שלן שם לפעמים והיה חורף. אני לא אומר שזו הסיבה לשריפה בשריפה הזו קשה להסביר את זה."

(עמ' 15 לעיל, שורות 1-10)

ובהמשך, כאשר נשאל המומחה האם צמת חוטי החשמל חשובה לצורך חקירת השריפה הוא משיב:

" ש: האם הצמה הזו חשובה לחקירת השריפה.

ת: יתכן שכן ויתכן שלא....".

(עמ' 16, שורות 7-8)

ולבסוף מודה מומחה התובעת כי אין לו צל של מושג מהו הגורם לשריפה:

" ש: במשך החקירה אני הבנתי שאי אפשר לדעת מה הסיבה לשריפה.

ת: נכון. בפירוש כן."

(עמ' 17, שורות 13-14)

אשר על כן יש לבחון את יתר עדויות המומחים הן אלה מטעם הנתבעת והן זו של שירותי כבוי אש, אשר לשתייהן מסקנה חד משמעית כי השריפה נגרמה כתוצאה מהצתה.

בהתאם לדו"ח חקירת שירותי כבוי אש (מוצג 3 למוצגי הנתבעת), נמצאו מספר ממצאים בזירת השריפה, המצביעים על כך שהמדובר בהצתה, ואלה הם:

1. המצאותם של שני מוקדי אש.

2. עצמת האש - מטען אש נמוך יחסית ומהירות התפשטות השריפה המצביעים על אפשרות לשפיכת חומר מאיץ.

3. השטיח שהוצמד לרצפה בכל שטח בית העסק נשרף כליל, במקומות מסוימים, מקום שפיכת החומר הדליק.

4. פתח המזגן היה פתוח ובסמוך אליו נמצאו סולמות.

5. שער הכניסה היה פרוץ.

החוקר נחמיה מצויינים נחקר על חוות דעתו והוא היה נחרץ במסקנה כי בית העסק הוצת. החוקר חזר על הצטברות הנסיבות המנויות לעיל, שהביאוהו למסקנה האמורה ואף הוסיף כי בין שני מוקדי השריפה לא היה כל קשר וכי אין המדובר במוקד ראשי ומוקדי משנה:

"... המוקד השני היה בתוך ארון ממתכת (ארון המסמכים ש.א.). זאת אומרת קשר בכלל לא היה ביניהם".

(עמ' 4 לפרוטוקול מיום 30.11.03)

בטענת התובעת כי חוקר שירותי הכבאות הסתמך על מומחי הנתבעת, אין ממש. חוקר זה הבהיר כי הסימנים שמנה בחוות דעתו מצביעים על הצתה, והוא אף הדגיש את מוקד ההצתה העצמאי בארון המתכת שם תיקו מסמכי הנהלת החשבונות של התובעת וכי:

"אם יש ניירת שרוצים להעלים אז יש מוקד".

(עמ' 5 לפרוטוקול).

החוקר מצויינים הוסיף כי חוות דעתו של מהנדס החשמל מטעם הנתבעת, על כי הדליקה לא פרצה כתוצאה מקצר או כשל חשמלי, אך חזקה את חוות דעתו למרות שהסימנים שבדק די בהם כדי להוביל למסקנת הצתה.

אף המומחה מטעם הנתבעת, אלי היינה (להלן: "מומחה הנתבעת") הגיע למסקנה כי הדליקה פרצה כתוצאה מהצתה. חוות דעת זו מפורטת יותר מחוות דעת שירותי הכבאות אך העקרון בשתייהן זהה. מומחה הנתבעת מצא כי:

במישור הנמוך של שטח בית העסק נמצאו חריכות חזקות המאפיינות שימוש בחומרים מאיצים (סעיף 3.10 לחוות הדעת).

הרצפה במשרד נמצאה עם סימני סדק חזקים, מה שמאפיין שימוש בחומרים מאיצים (סעיף 3.13 לחוות הדעת).

בארון המסמכים העשוי ממתכת אובחנו חריכות חזקות ועיוותי חום בצידו החיצוני והפנימי. דלתות הארון נמצאו פתוחות והמסמכים בתוכו שרופים. לעומת זאת ארון החשמל הצמוד לארון המתכת והעשוי עץ שמר על שלמות יחסית ופגיעות חום קלות (סעיפים 3.14 ו- 3.15 לחוות הדעת).

כמו כן נמצאו סימני דלק בגלאי אדי דלק.

ארון המתכת כמוקד השריפה הינו עניין חשוב ומרכזי בתיק זה, שכן התובעת טוענת כי כל החשבונות שהיו מאוכסנות בו נשרפו. היא המציאה העתקי החשבונות מספקי המוצרים, אך כפי שיובהר עוד להלן, מדובר בחשבונות מפוקפקות - לשון המעטה.

בחקירתו הנגדית שב מומחה הנתבעת הוא הבהיר בלשון שאינה משתמעת לשתי פנים כי ארון המתכת היה אחד ממוקדי השריפה:

"... כשאנחנו מדברים על מוקדים אנחנו מדברים על מוקדים נפרדים. ההגדרה של מוקד זה המקום שבו התחילה השריפה, הארון למשל חד משמעית הוא מוקד כי לא יכול להיות שארון מתכת נשרף בצורה כל כך חזקה ולידו ארון מעץ לא נשרף בכלל. אם היתה באה האש מבחוץ אז היא היתה מקרינה חום על הארון עץ ועל הארון מתכת אותו דבר, היא היתה גורמת יותר נזק (צ.ל. לארון העץ, ש.א.)."

(עמ' 15 לפרוטוקול)

אשר למידת השריפה של ארון החשמל העיד מומחה התובעת כי יחסית לעצמת השריפה במקום, הוא נשאר שלם:

"... אני יכול לזהות את הנתיכים, אני יכול לזהות מה קפץ, מה נשאר. בדרך כלל אני לא רואה את זה. אני ראיתי כמה נתיכים למעלה, כמה נתיכים למעלה (צ.ל. "למטה", ש.א.)."

(עמ' 15 לפרוטוקול)

אשר לאש הנמוכה, המלמדת על שפיכת חומר מאיץ, העיד מומחה הנתבעת כי אדי הדלק כבדים מהאוויר לכן הם בוערים נמוך ועל כן השריפה התרחשה על הרצפה - השטיח (עמ' 14 לפרוטוקול מיום 30.11.03).

עדות זו מקבלת חיזוק בעדותו של חוקר שירותי כבאות, ציון סבן, אשר הסביר את התנהגות האש כאשר נשפך חומר מאיץ על השטיח וכן הוא התייחס לארון המתכת כמוקד עצמאי:

" במקרה הנדון היו שני מוקדי שריפה. מוקד אחד היה במרכז המבנה ואיך אנחנו קבענו שזה מוקד. על הרצפה היה שטיח והסימני חריכה על השטיח ברגע שהוא דבוק לרצפה מאד מאד קשה להצית אותו אלא אם כן אתה שופך איזשהו חומר מאיץ ואתה יכול להדביק (צ.ל. "להדליק", ש.א.) אותו. המוקד השני היה בארון עם כל הניירת שהיתה בפנים ממש לא נשאר ממנה כלום."

(עמ' 11 לפרוטוקול מיום 30.11.03)

מומחה הנתבעת אשר נועץ אף עם מהנדס חשמל, העד אשר סלוצקי, מצא כי הדליקה לא ארעה כתוצאה מכשל או קצר חשמלי וכי הסימנים מלמדים על כך שהקצר נוצר כתוצאה מהשריפה ולא הוא זה שגרם לה (עמ' 24 לפרוטוקול מיום 30.11.03).

המסקנה המתבקשת מן האמור לעיל הינה כי השריפה נגרמה כתוצאה מהצתה.

נשאלת השאלה האם לתובעת היה מניע להצית את בית העסק. ברור לכל כי מניע להצתה של בתי עסק הוא, בדרך כלל, מניע כספי. היינו, אם בית העסק אינו נושא רווחים, או אינו נושא רווחים נאים, הרי שהצתתו וקבלת תגמולי הביטוח עשוי לשפר את מצבו הכלכלי של המבוטח לעומת הפעלת בית עסק שעסקיו מקרטעים.

הדיון בשאלת המניע כרוך בבחינת החשבונות שהוצגו על ידי התובעת להוכחת נזקיה. חשבונות אלה, כך נטען, מלמדות על רכישות מסיביות של מוצרים, שנעשו על ידי התובעת עובר לקרות השריפה. לטענתה היא הצטיידה ורכשה כמויות גדולות של מוצרים על מנת לחסוך, תוך מחשבה שהיא תמכור אותם במהלך השנה. ראוי להדגיש כבר עתה כי היקף המכירות שנעשה על ידי התובעת במחצית הראשונה של השנה בה הוקם העסק, נופל במאות אחוזים על כמות והיקף הרכישות שרכשה - לטענתה - עובר לקרות השריפה.

עוד ראוי להזכיר כי לטענת התובעת נשרפו כל החשבונות להוכחת נזקיה, והיא נאלצה לפנות לספקים לקבל חשבונות משוחזרות.

קבוצה ראשונה של חשבונות, מוצגים ת/13 - ת/17 למוצגי התובעת הן העתק משוחזר של חשבונות שהונפקו על ידי ספק בשם מ.ה.ו.ב.. בע"מ, בסכום כולל של 443,550 ₪.

מבדיקה ברשם החברות הסתבר כי החברה הרשומה אצלו הנושאת אותו ח.פ. היא מקור הסלון והמזרון בע"מ. לא ניתן הסבר, למעט השערות בדבר ראשי תיבות, לגבי השוני בשם החברה. כלל הוא כי שימוש בשם חברה צריך להיות בשמה המלא והמדוייק ועל כן הטיעון כי מדובר באותה חברה שהוציאה את החשבונות מעורר סימני שאלה.

יתר על כן, מטעם אותה חברת מ.ה.ו.ב. בע"מ עלומה לא הובא איש לתמוך בטענה כי התובעת רכשה ממנה מוצרים שלגביהם הוצאו החשבונות המשוחזרות. שכן, אם נטען על ידי מנהל התובעת, יעיש פינטו (להלן: "פינטו") כי הוא פנה לספקים כדי לקבל את החשבונות, יש להניח שהוא קיבל את החשבונות ת/17-13 מאדם בשר ודם. אך אותו אדם לא הובא לעדות. פינטו הודה כי מנהל מ.ה.ו.ב. בע"מ הוא אחד בשם פיני אלחרר, אך הוא לקה בחוסר זכרון מפתיע אשר לשאלה אם הוא פנה אליו על מנת לקבל את החומר הנדרש מ.ה.ו.ב., וכך הוא מעיד:

- ש. אז למה את פנחס אלחרר שמכר באלפי שקלים אותו לא בקשו ממך להביא ולאתר אותו.
- ת. לא ביקשו ממני להביא אותו.
- ש. אתה זוכר שאת פנחס פגשת במסגרת התיק של אח שלך.
- ת. יכול להיות. הוא היה גר בקרית מלאכי. הלכתי לחפש אותו ולא מצאתי אותו במקום מגוריו. נכון שלא בקשו ממני לאתר אותו אבל אם הייתי מביא אותו לא סתם פגשתי אותו. בגלל שאמרו שהחברה מחוקה אז הוא הביא לי מסמכים."

(עמ' 19 לפרוטוקול מיום 16.11.03, שורות 11-16)

מכאן נובע כי פינטו נפגש עם אותו פני אלחרר ועל כן תמוהה העובדה שהוא לא הובא לעדות על מנת לאשש את טענת התובעת בדבר רכישת המוצרים המופיעים בחשבוניות המשוחזרות.

למרות שפרקליט התובעת ביקש, במהלך הבאת הראיות, אורכה לזימונו של אלחרר לעדות, ולמרות שארכה ניתנה לו, נמנעה התובעת מהבאתו לעדות.

מיותר לחזור על ההלכה בדבר המנעות מהבאת עד, במיוחד כשהמדובר בעד מרכזי להוכחת טענה מהותית של התובעת, הן אשר לאותנטיות החשבוניות והן אשר להיקף הרכישות. טענת הנתבעת כי לא אתרה את אלחרר נותרה סתמית, לא הוכח כי נעשה נסיון לאתרו באמצעות חוקר, מה עוד שאין חולק כי יעיש כבר נפגש עם אלחרר לצורך ליקוט חומר, הן עבור ניהול תיק משפטי של אחיו והן עבור תיק זה.

חברת מקור הסלון והמזנון בע"מ נמחקה מפנקס רשם החברות בשנת 1995 ועל כן, בניסיון לחזק טענתה כי רכשה מחברה זו מוצרים, נשוא החשבוניות, צרפה התובעת מצב חשבון של חברה זו כפי המופיע בשלטונות מס ערך מוסף (מוצג ת/18 למוצגי התובעת). ואולם מסתבר כי מסמך זה הינו בבחינת משענת קנה רצוץ; שוב מתעוררת השאלה הכיצד השיגה התובעת מסמך חסוי זה משלטונות מע"מ, אלא אם כן קבלה אותו מפני אלחרר, ואם כך הדבר, מדוע היא נמנעה מהביאו לעדות.

שנית, ממצב החשבון ניתן לראות כי לא בכל החודשים שבהם הוצאו החשבוניות של חברת מ.ה.ו.ב. בע"מ דווחו עסקאות כלשהן למע"מ. כך לגבי חודש מרץ 99 (מוצג ת/13) אין דיווח על עסקה כלשהי לשלטונות מע"מ, וכך לגבי החודשים יולי (מוצג ת/15) ונובמבר 1999 (מוצג ת/17). עוד ראוי להוסיף כי אם כבר טרחה התובעת להשיג דיווחים לשלטונות מע"מ על מנת להציג הקבלה בין החשבוניות לבין הדיווחים, תמוה מדוע לא הציגה את פנקסי הדיווח לאותה תקופה מהם ניתן ללמוד על סכומי הדיווח, להבדיל ממספר העסקאות המופיעות במוצג ת/18, אשר אינן מפרטות סכום כלשהו.

ואם בסכומים עסקינן הרי שסכום הדיווח היחידי המופיע בת/18 הן מכירות לחודש יוני 1999 בסכום של 132,000 ₪ בעוד שהחשבונית שבידי התובעת לחודש זה הינה בסך של 177,000 ₪ (ת/14).

הנה, כי כן, הצגת החשבוניות המשוחזרות של מ.ה.ו.ב. בע"מ ביחד עם מצב החשבון של החברה בשלטונות מע"מ, עומדות לתובעת כחרב פיפיות ומביאות למסקנה כי חשבוניות אלה הינן חשבוניות פיקטיביות שאינן מייצגות דבר, אלא את הנייר שעליו הן מודפסות.

ואם לאחר האמור לעיל נותר בפי מאן דהוא ספק כלשהו אשר למסקנה כי עסקינן בחשבוניות פיקטיביות, שאין מאחוריהן עסקה אמיתית, תעיד התמורה שניתנה, לטענת התובעת, עבור אותן רכישות.

בסעיף 15 לתצהירו של פינטו נאמר על כך כדלקמן:

"מלוא התמורה הנקובה בחשבוניות שולמה באמצעות קיזוז חובות עבר ובמזומן".

לבד מהעובדה שהתובעת מרבה בתשלומים באמצעות קיזוז, כפי שעוד יובהר להלן, הרי שבמקרה זה מדובר בסכום של כחצי מליון ₪ המשולם באופן עלום. התובעת החלה פעילותה בשנת 1999, הכיזד, מתי, כמה ואיך מכרה למ.ה.ו.ב. בע"מ מוצרים העולים כדי הסכום האמור לעיל. טענה סתמית בדבר קיזוז לא די בה כדי להוכיח את התמורה ששולמה, לטענת התובעת, באמצעות קיזוז. יש להניח שאותו תשלום קיזוז בא לידי ביטוי בספרי החשבונות של התובעת, אולם מטעמים השמורים עימה נמנעה מהצגת קצה ראייה להוכיח דרך תשלום זו.

כך גם אשר לטענתה הסתמית של התובעת כי חלק מתמורת החשבוניות שולמה במזומן. לא הובא תדפיס תנועות חשבון הבנק על מנת להציג העברה בנקאית או משיכת מזומנים בתאריכי החשבוניות או בסמוך אליהן.

התובעת הביאה לעדות את מנהלת החשבונות שלה, העדה ציפי אלימלך, אשר אף בתצהירה מופיעות טענות סתמיות בדבר תשלום באמצעות קיזוז. יתר על כן, בחקירתה הנגדית התגלתה העדה כמי שאינה דוברת אמת (עמודים 2, 3 לפרוטוקול מיום 16.11.03), לוקה בחוסר זכרון בלתי אפשרי (עמוד 3 לפרוטוקול) ואשר לתשלום התמורה לחשבוניות ת/13-ת/17 השיבה כדלקמן:

” ש. מפנה לתצהירך סעיף 10. יש לך איזה אסמכתא על חובות עבר שהחברה היתה חייבת.

ת. לא. אני לא יודעת על חובות עבר של החברה.

ש. אז למה רשמת את זה בתצהיר שלך

ת. מה זאת אומרת למה רשמתי. אני לא חייבת לדעת מה היה הקיזוז. סכומים בזמנו הייתי יודעת היום אני לא יודעת.”

(עמוד 6 לפרוטוקול מיום 16.11.03, שורות 5-9)

מהי, אם כן, גרסת התובעת, האם היו לה חובות עבר כלפי מה.ו.ב. בע"מ, אותם קיזזה כנגד החשבוניות ת/13-ת/17, או שמא לא היה לה חוב כלשהו וכל סיפור המעשה בדבר תשלום באמצעות קיזוז הוא פרי דמיונו של פינטו בניסיון להוצאת כספים מהנתבעת.

כאן טמונה התשובה לשאלה בדבר המניע של התובעת להצתת בית העסק. מה קל יותר מהצגת חשבוניות משוחזרות, פיקטיביות, שבגינן לא שולמה תמורה ולנסות להסתמך על פוליסת ביטוח בטענה כי באישון לילה, שעה שפינטו ישן שנת ישרים, פרצה שריפה בעסק.

די היה בכך על מנת לסיים את הדיון בשאלת המניע, אך על מנת להסיר כל ספק אתיחוס למספר נקודות נוספות המביאות למסקנה כי אין מאחורי החשבוניות שהוצגו ולא כלום:

(1) במחצית השניה של השנה שבית העסק החל לפעול רכשה התובעת מוצרים העולים כדי 400% על כמות הרכישות במחצית הראשונה של השנה (חוות דעת רו"ח אלי זיתוני, עמוד 11), עובדה שזכתה אותה אצל שלטונות מע"מ בסכום החזר של כ- 100,000 ₪. התובעת נמנעה מלפנות לשלטונות מע"מ לקבלת סכומי החזר האמורים, התנהגות שאין בה כל הגיון כלכלי (ראה עדותו של רו"ח זיתוני, עמודים 20.21 לפרוטוקול מיום 30.11.03).

(2) עדותו של עד התביעה אברהם לוגסי, מנהל חברת אור מאל 2000 (1998) בע"מ, בתמיכה לחשבוניות שהוציאה חברה זו לתובעת (מוצגים ת/7-10) אף היא מעוררת סימני שאלה רבים; למרות שהעד טען כי הנהלת החשבונות של החברה שבניהולו היתה ממוחשבת, הסתבר כי כרטיס הלקוח, שניהלה לתובעת, המצביע על יתרות זכות של התובעת - כאסמכתא לטענת תשלום החשבוניות באמצעות קיזוז (מוצג ת/11), הינו כרטיס הנהלת חשבונות ידני. לעד לא היתה תשובה מניחה את הדעת מדוע מסמך זה הינו ידני. בתחילה הוא התחמק ממתן תשובה לשאלה, ולאחר מכן אמר, שפשוט "ככה זה" (עמודים 10, 11 לפרוטוקול מיום 10.7.03). "ככה" אינה תשובה הולמת בכלל ובנסיבות העניין, כשהמדובר בחברה מסודרת המנהלת הנהלת חשבונות ממוחשבת, בפרט.

זה לא הענין היחידי בו עוררה עדותו של העד אברהם לוגסי סימני שאלה מובהקים. כך גם אשר לגופים אשר ביצעו את פעולות הקיזוז כדרך תשלום החשבוניות ת/7-10. העד טען כי הקיזוז נעשה בין החברה אור מאל 2000 (1998) בע"מ לבין פינטו. אולם הסתבר כי פינטו לא ניהל עסק עצמאי אלא באמצעות חברות. לפיכך משנשאל העד כיצד הוא מסביר את דרך הקיזוז, למרות שפינטו לא ניהל עסקים כגוף פרטי, השיב:

" בשבילי זה אותו דבר. החשבוניות שמכרתי הוצאו לנתבעת. אני יכול לבדוק אם יש לי חשבוניות שאני הייתי חייב לו. אני יכול להביא תוך שבועיים. "

(עמוד 11 לפרוטוקול מיום 10.7.03, שורות 10-11)

כמנהל חברה מוחזק העד כמי שידוע לו שאין לבצע קיזוז אלא בין הגופים שבצעו את העסקאות, אלא אם כן קיימת המחאת זכות, שלא הוצגה. יתר על כן, העד התחייב להמציא חשבוניות המלמדות על כך שחברתו חייבת לפינטו, אך למותר לציין שאלה לא הומצאו.

יש לקבוע, על כן, כי גם החשבוניות ת/7-ת/10 אינן מייצגות עסקת מכר אמיתית. התובעת לא הוכיחה כי שילמה תמורה עבורן ויש בכך כדי לחזק המסקנה בדבר המניע.

(3) עדותו של פינטו התאפיינה, החל מהתשובה לשאלה הראשונה, באי אמירת אמת. יש בכך לחזק את המסקנה בדבר מופרכותה של התביעה והדגשת המניע להצתה. אציין אך חלק מאמירות אלו:

א. בתשובה לשאלה האם הוא יודע שחברת הביטוח טוענת שהחשבוניות פיקטיביות, השיב

פינטו:

"פעם ראשונה אני שומע את זה".

(עמוד 9 לפרוטוקול, שורה 23)

אם התשובה לא היתה נאמרת בבדיחות הדעת, והיא לא נאמרה כך, קשה להבין את עזות המצח במתן תשובה זו. שהרי מנהלת החשבונות של התובעת העידה, לפני פינטו, כי היא צרפה את מצב החשבון של מ.ה.ו.ב. בע"מ (מוצג ת/18) על מנת להוכיח שחברה זו היתה פעילה במועד הוצאת החשבוניות וכי אין המדובר בחשבוניות פיקטיביות.

הכיצד מהין מנהל התובעת לטעון כי רק בהצגת השאלה הראשונה בחקירתו הנגדית הוא שומע על טענת חברת הביטוח אשר לאותנטיות החשבוניות. לפינטו הפתרונים.

ב. לשאלה הכיצד החשבונית בדבר רכישת הריהוט לבית העסק הינה רק מחודש מרץ 1999 בעוד שבית העסק החל לפעול בתחילת חודש פברואר 1999, השיב פינטו כי התובעת החליפה ציוד ישן בחדש (עמוד 12 לפרוטוקול).

לעומתו, ציפי אלימלך לא זכרה החלפת הציוד ומלאה פיה מים לגבי אותה שאלה.

ג. פינטו הודה כי הוא מוליך שולל את הבנק בו ניהלה התובעת את חשבוניתה באמצעות הפקדת שיקים מוחלפים (עמוד 12 לפרוטוקול). טענת התובעת בסיכומיה כי הכל נוהגים כך, טוב היה שלא נטענה משנטענה. לא הכל נוהגים כך, ואלה שמנהלים עסקיהם, בין היתר, באופן של קבלת אשראי מהבנק באמצעות הצגת שיקים שאינם מיצגים עסקת אמת, יש להתייחס לדבריהם בפקפוק ובחשד כי הם, גם בעניינים אחרים, מוליכים שולל את השומע.

ד. התובעת תבעה, בין היתר, הוצאות עבור בניית גלריה בבית העסק, אשר נהרסה בשריפה. בתשובה לשאלה מדוע לחוקר התובעת אמר פינטו כי הגלריה היתה קיימת בזמן שבית העסק החל לפעול, השיב תשובה מבולבלת המלמדת על נסיון הסתרה וישוב בין שתי עובדות סותרות:

"המבנה היה של אחי קודם. כל החברות האלה הם לא שלי. בנינו את הגלריה ושאני לקחתי את המקום היתה כבר הגלריה. הגלריה נבנתה בדיוק שלקחנו את המקום מאחי אבל עוד לא התחלנו לעבוד שם. הקטע של ההוצאות היה עלי".

(עמוד 11, שורות 14-16)

וכל המוסיף, גורע.

ה. פינטו העיד כי הנתבעת לא היה ספק ציוד כבלים לטלויזיה (עמוד 13, שורות 4-5). משעומת עם החשבונית ת/8, רכישה מאור מאל 2000 (1998) בע"מ של 10,000 שקעי טלויזיה, לא התבלבל וטען, שהרבה התענינו במוצר זה (עמוד 13, שורות 14-16) ובהמשך הוסיף:

"בדיוק התחילו להגיע אנשים שהתענינו בכבלים.
האנשים הוצים מלאי לסוף השנה..."

ממצב התחלתי בו העיד פינטו כי התובעת לא עסקה בציוד לכבלים לטלויזיה, עבר להתענינות ערה בציוד זה.

עדותו של פינטו אינה מהימנה עלי וכשהיא מצטרפת ליתר העדויות שנותחו לעיל, מתבקשת המסקנה כי לפינטו היה מניע מובהק שבית העסק ישרף על מנת לזכות בתגמולי הביטוח בסכומים ניכרים עבור עסק שניהל מכירות בהיקפים צנועים.

ההזדמנות:

התשובה לשאלה זו פשוטה בתכלית. פינטו גר מרחק דקות ספורות של נסיעה מבית העסק, עובדה המצטרפת לשעת השריפה ומביאה למסקנה כי לתובעת נקרתה הזדמנות, והיא אף ניצלה אותה, להצתת בית העסק.

די היה באמור לעיל על מנת לדחות את התביעה. אולם אתיחס גם לשאלה שהעלו הצדדים בקשר לסעיף 25 לחוק חוזה הביטוח התשמ"א-1981, הקובע לאמר:

" הופרה חובה לפי סעיף 22 או לפי סעיף 23(ב) או שנעשה דבר כאמור בסעיף 24(ב) או שהמבוטח או המוטב מסרו למבטח עובדות כוזבות או שהעלימו ממנו עובדות בנוגע למקרה הביטוח או בנוגע לחבות המבוטח, והדבר נעשה בכוונת מרמה, פטור המבטח מחבותו".

מטרת החוק היא להרתיע את המבוטח מלמסור למבטח עובדות כוזבות.

גם אם נשאף לפרש סעיף זה על דרך הצמצום, הרי שבמקרה זה נפרצו כל הסכרים על ידי התובעת. עיקר תביעתה מסתמכת על חשבוניות פיקטיביות, שאין מייצגות עסקה, ודוק: אין המדובר בתביעה

מופרזת, אלא בתביעה מופרכת ועל כך מתריע סעיף 25 וקובע כי תביעות מסוג זה מפטירות את חברת הביטוח מחובת התשלום גם אם מקצת התביעה מגובה במסמכים אותנטיים.

אשר על כן גם מהטעם הזה דין התביעה להידחות.

לאור האמור לעיל מיותר לדון בשאלת הוכחת הנזק, אשר רובו מסתמך על חשבונות מהסוג האמור.

אשר על כן אני דוחה את התביעה ומחייבת את התובעת לשלם לנתבעת הוצאות ושכ"ט עורך דין בסך 75,000 ₪ בצירוף מע"מ, ריבית והפרשי הצמדה כחוק מהיום ועד ליום התשלום בפועל.

ניתן בלשכתי 5.9.04.

המזכירות תשלח לבאי כח הצדדים עותק פסק הדין.

שושנה אלמגור, שופטת

הקלדה: שרית. o